

A svéd nyugdíjrendszer

Wirtschafts- und Sozialwissenschaftliches Institut der Hans-Böckler-Stiftung
WSI Policy Brief Nr. 69, 4/2022, Düsseldorf (24 p.)

Kulcsszavak: szociálpolitika, nyugdíj, nyugdíjrendszer, Svédország

Forrás Internet-helye:

https://www.boeckler.de/de/faust-detail.htm?sync_id=HBS-008294

2. A svéd nyugdíjrendszer alapvető struktúrái

A svéd nyugdíjrendszer egy differenciált állami pillérből és egy széleskörűen elterjedt foglalkoztatói időskori biztosításból tevődik össze. A cikk csak az 1990-es években bevezetett biztosítási rendszert ismerteti. A régi, kifutó rendszerrel (ATP-nyugdíjak) nem foglalkozik. A megreformált rendszer az 1954-es évjáratokra terjed ki, az 1938 utáni évjáratokra átmeneti rendelkezések érvényesek. Az 1938 előtt születettek pedig megmaradnak a régi rendszerben.

Az állami rendszer többrétegű: tartalmazza a minimálnyugdíjt (garantált nyugdíj – *garantipension*), valamint egy kereset-alapú biztosítási rendszert, amely maga is két elemből tevődik össze: a felosztó-kirovó rendszer alapján álló kereset-alapú öregségi nyugdíjat (*inkomstpension*) és a kötelező, államilag szabályozott, részben állami, részben privát elvű prémium-nyugdíjat (*premiension*). A kereset-alapú nyugdíj és a prémium-nyugdíj járulékorientált, tehát nem társul hozzá konkrét szolgáltatási váromány. A szolgáltatások zöme a kereset-alapú nyugdíjhoz kapcsolódik. A rendszerben résztvevők: foglalkoztatottak, beleértve a köztisztviselőket – valamint az önálló vállalkozók.

2.1. Kereset-alapú nyugdíj

A biztosítottak és a munkaadók által svéd koronában (SEK) befizetett nyugdíjjárulékokat egyéni számlákon írják jóvá. Az így keletkező követelés „fiktív”, mivel a felosztó-kirovó rendszer keretében nem kerül sor megtakarításra (*Notional Defined Contribution, NDC*). Továbbra is léteznek a korábbi nyugdíjrendszerből örökölt pufferalapok, azaz a felosztó-kirovó rendszert kiegészítő tőkeállományok.

A járulékszámítás felső határa 550.000 SEK (2021: 54.000EUR). A keresőtevékenységgel összefüggő járulékfizetés mellett a társadalombiztosítási szolgáltatások igénybevételéből is keletkeznek jogosultságok. A Svédországban hosszabb ideig foglalkoztatott személyek 2021. óta a kereset-alapú nyugdíjon felül maximum havi 600 SEK pótlékot kaphatnak. E pótlék mértéke a kereset-alapú nyugdíj mértékétől és a Svédországban társadalombiztosításra köteles jövedelemszerzés éveinek számától függ.

2. 2. Prémium-nyugdíj

A teljes 18,5%-os járulékkulcsból 2,5 pont a kötelező prémium-nyugdíjba folyik. A felhalmozott tőke nyugdíjba vonuláskor egy rögzített vagy egy változó nyugdíjra váltható. Ebben az esetben is figyelembe veszik a kohorszspecifikus további várható élettartamot, valamint egy „előhozamot”. A változó nyugdíj esetén a nyugdíjszolgáltatás a tőkepiacok további alakulásától is függ. A hátramaradt hozzátartozói nyugdíj opcionális. A hivatalos prognózisok szerint a prémium-nyugdíj szolgáltatásai úgy 2040-től kezdve a állami kereset-alapú nyugdíj több mint 20%-ának fognak megfelelni.

2. 3. Garancia-nyugdíj

Garancia-nyugdíj fizetésére alacsony jövedelem esetén kerül sor. A teljes összeg feltétele, az országban való legalább 40 éves tartózkodás, amit a bevándorlók nem feltétlenül tudnak teljesíteni. Mértéke 2021-ben egyedülállók részére maximum 8.651 SEK (50 EUR) volt. A kereset-alapú nyugdíjból származó jövedelem növekedése esetén ez az összeg csökken. A számításra két lépésben kerül sor: Alacsonyabb jövedelem esetén a kereset-alapú nyugdíj teljes összegét beszámítják, 4.998 és 12.609 SEK között a kereset-alapú nyugdíj 48%-át számítják be. Ezenkívül lakhatási támogatást is fizethetnek.

2. 4. Foglalkoztatói nyugdíj

A svéd vállalkozások magasfokú tarifakötöttségénél fogva a foglalkoztatottak 90%-a rendelkezik biztosítással a foglalkoztatói biztosítás négy ágazatának valamelyikében. Ezeket a munkaadók finanszírozzák, akik rendszerint a járulékkulcs alatti jövedelem 4,5%-át és az azt meghaladó jövedelem 30%-át fizetik járulék formájában. A foglalkoztatottak a foglalkoztatói nyugdíj keretében individuális befektetéseket is eszközölhetnek. A privát nyugdíjak alárendelt szerepet játszanak. 2016-ban a privát előgondoskodás állami támogatása megszűnt.

2. 5. Nyugdíjkorhatár

A kereset-alapú nyugdíjak tekintetében a svéd nyugdíjjog nem ír elő fix korhatárt. A nyugdíj igénybevétele 62 éves kortól lehetséges, de résznyugdíj is igénybe vehető. Az OECD szerint ezt a korhatárt 2023-ban 63 évre, 2026-ban pedig 64 évre kellene emelni. Az ajánlott nyugdíjkorhatár 65 év. A későbbi nyugdíjba vonulás az individuális nyugdíjszolgáltatások emelkedésével jár. Garancia-nyugdíj legkorábban 65 éves korban vehető igénybe. 2026-ban ezt a korhatárt is 67 évre kellene emelni. A tervek között szerepel a korhatároknak a várható élettartamhoz való igazítása.

[Lásd még: *A svéd nyugdíjrendszer, 2021. 16. sz.*]